

11.09.

6-А (1 група)

укр. мова

Добровольська В.Е.

Тема. Повторення з розділів «Лексикологія», «Фразеологія»

Мета: *навчальна:* закріпити й поглибити знання шестикласників із лексикології, фразеології, повторити основні терміни розділу; *розвивальна:* розвивати вміння учнів розрізняти групи лексики української мови за походженням та вживанням, активну й пасивну лексику, вдосконалювати вміння і навички учнів визначати лексичне значення слів, збагачувати їх словниковий запас;

виховна: виховувати любов до рідної мови.

Епіграф:

Найбільше й найдорожче добро в кожного народу – це його мова, ота жива схованка живого духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя, і свої сподівання, розум, досвід, почування

Панас Мирний

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Позитивне налаштування на роботу.

1. Читання лінгвістичної казки «Мова» вчителем.

Колись дуже давно жив на землі народ. Було це сильне, красиве і могутнє плем'я. Всі дружно працювали, вирощували врожаї, рибалили, полювали, розводили худобу. Заможнo жили ці люди. Та була у них одна велика біда: не мали вони мови. Зовсім не могли розмовляти, співати пісень, не могли сваритися, вимовити слів радості й любові, тому посмішка рідко торкалася їхніх облич. А винні в цьому були вони самі.

Багато років тому цей народ образив добру фею – Мову, і вона, гірко зітхнувши, назавжди пішла від них, забравши з собою слова-квіти.

Оніміле плем'я давно пошкодувало, що скоїло таке, та часу назад не повернеш, помилки не виправиш.

У тому племені жили дівчинка з довгою косою, добрим серцем і великими, як небо, очима та хлопчик, який чудово грав на сопілці. Він часто заходив до сусідів, щоб подивитися на прекрасні вишиванки дівчинки, а вона заслухалася його грою. Бачачи, як тяжко горює їх народ без мови, діти теж переживали, бо не могли висловити своїх думок і почуттів. Хлопчик подумав відшукати Мову, попросити у неї вибачення за свій народ і повернути втрачені слова-квіти. Дівчинка вирішила піти з ним, бо одна голова – добре, а дві – краще. Та як же вони обізвуться до Мови, як скажуть, чому прийшли? Дівчинка вишила їх прохання на рушникові – він вийшов прекрасним. Хлопчик хотів домовитися через гру на сопілці – і полилась чарівна мелодія, якою всі заслухалися.

Чи довго шукали фею діти, чи ні, того ніхто не знає. Знайшли її серед величезного поля, засіяного квітами-словами, які вона доглядала. Від пахоців цих квітів запаморочилася голова у дітей, а з вуст полилася пісня. Діти показали свої дари. Побачивши рукоділля дівчинки, почувши гру хлопчика, Мова все зрозуміла без слів. Взяла цілі оберемки своїх чарівних, запашних різнокольорових слів і пішла за дітьми, понесла мову людям. З низько схиленими головами, з пошаною зустрічало плем'я Мову. Радості не було меж. Вдихнули люди аромат чарівних квітів... і заговорили, заспівали від щастя. З того часу бережуть вони слова-квіти, шанують Мову як найбільший, найкоштовніший скарб (В. Онопрієнко).

2. Опрацювання епіграфа уроку. Обмін враженнями від прослуханої казки.

III. Оголошення теми і завдань уроку.

IV. Актуалізація опорних знань.

1. Складання схеми «Кластер»

2. «Мозковий штурм»

Підручник. Вправа 25 с.20 Перепиши, доповнюючи визначення термінами.

V. Удосконалення вмінь і навичок з теми.

1. Вправа 26 с. 21 Перепиши речення, виправляючи лексичні помилки.

2. Вправа «Одним словом». (усно)

Відповідно до поданих значень дібрати власне українські слова.

- Творча уява, фантазія, вигадка (мрія).
- Перелітний птах із великим прямим дзьобом та довгими ногами (лелека).
- Простір, який постає перед очима на відкритій відстані, горизонт (обрій).
- Великий ящик з кришкою і замком для зберігання одягу та коштовностей (скриня).
- Солодка рідка страва із сушених фруктів і ягід, зварених у воді (узвар).

3. «Займи позицію»(усно)

Доведіть або спростуйте думку: «Надмірне вживання слів іншомовного походження засмічує рідну мову, робить її малозрозумілою».

Вправа 27 с.21 (Добери до іншомовних слів українські відповідники. Запиши їх)

4. Вправа «Правда/вигадка».

Вправа 28 с. 21 (обери фразеологізм античного походження, прочитати дві історії, визначити, яка правдива)

4. Виправ помилки

Вправа 29 с.21 (Виправ помилки у фразеологізмах. Запиши правильний варіант)

VI. Підбиття підсумків уроку.

. Гра «Так – ні»

1. Лексикологія вивчає правильну вимову слів **(Ні)**.
2. За вживанням слова поділяються на загальновживані й стилістично забарвлені **(Так)**.
3. Слова, що вживаються лише в усному побутовому мовленні, називаються загальновживаними **(Ні)**.
4. До застарілих слів належать історизми та архаїзми **(Так)**.
5. За походженням слова бувають власне українські та запозичені **(Так)**.
6. Діалектні слова – це слова, які вживають люди певної професії **(Ні)**.
7. Неологізми – це нові слова, які щойно з'явилися у мові **(Так)**.
8. До стилістично забарвлених слів належать книжна та розмовна лексика **(Так)**.

9. Значення запозиченого слова можна визначити за допомогою словника іншомовних слів (**Так**).
10. До офіційно-ділової лексики належать стилістично забарвлені слова (**Ні**).
11. Суржик – це змішування в мовленні українських та російських слів (**Так**).
12. Офіційно-ділова лексика забезпечує спілкування в діловій сфері (**Так**).

VII. Домашнє завдання.

1. Вправа 30 с. 21 (Добери із довідки до поданих фразеологізмів синонімічні. Запиши)
2. **«Хмара слів».**

Записати слова іншомовного походження, у яких відбувається подвоєння приголосних.

Виконані роботи надсилай у Human на перевірку
Або на пошту cucerochka@bigmir.net

Бажаю успіхів!

